

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **L. H.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 12. 2008, č. x, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 6. 2009, č. j. 22 Cad 39/2009 – 28,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 25. 6. 2009, č. j. 22 Cad 39/2009 - 28, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností brojila žalovaná (dále také „stěžovatelka“) proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 6. 2009, č. j. 22 Cad 39/2009 – 28 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž krajský soud zrušil stěžovatelčino rozhodnutí č. I. ze dne 18. 12. 2008, č. x (dále jen „napadené rozhodnutí“), o zamítnutí žádosti žalobkyně o přiznání plného invalidního důchodu pro nesplnění podmínek ustanovení § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“) V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení ve Znojmě (dále jen „OSSZ ve Znojmě“) ze dne 10. 11. 2008 žalobkyně nebyla shledána plně invalidní, ale jen částečně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 50 %. Dále žalovaná v odůvodnění uvedla, že o nároku na částečný invalidní důchod je vydáno rozhodnutí č. II.

V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobkyně uvedla, že její zdravotní stav (artróza obou kolenou a rukou, výrůstky na páteři) jí nedovolují pracovat ve stoje a v jejím bydlišti žádná lehká práce není, nebo ji nikdo nechce zaměstnat. Zdůraznila, že není její vinou, že posledních 10 let nepracovala, a vyjádřila přesvědčení, že by měla mít nárok alespoň na částečný invalidní důchod. Dále uvedla, že není jisté, zda znovu onemocní. V petitu žaloby výslovně uvedla, že „*proto se dovoluji odvolat a žádám vás tímto o uznání (alespoň částečného) invalidního důchodu*“.

V návaznosti na obdržovaný posudek Posudkové komise MPSV (dále také jen „PK MPSV“) v Brně stěžovatelka upřesnila svou žalobu podáním ze dne 15. 6. 2009 v tom směru, že se vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu jedná o částečný invalidní důchod.

Krajský soud podané žalobě vyhověl a napadené rozhodnutí žalované zrušil a vrátil věc k dalšímu řízení. V odůvodnění uvedl, že provedl důkaz posudkem lékařky OSSZ ve Znojmě ze dne 10. 11. 2008 a dále důkaz posudkem Posudkové komise MPSV v Brně ze dne 9. 6. 2009. Posudková komise rozhodovala za účasti odborného lékaře – ortopeda vyhodnotila zdravotní dokumentaci žalobkyně za její nepřítomnosti (z jednání komise se omluvila). PK MPSV v Brně posuzovala stěžovatelku jako vyučenou dělnici, dlouhodobě léčenou pro kloubní potíže a po zákrocích spočívajících v odnětí pravého vejcovodu a operace karcinomu děložní sliznice v nejméně pokročilém stadiu. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu PK MPSV v Brně označila artrózu kolenních kloubů v pokročilejší fázi s typickou osovou deformitou, funkčně pak poruchu kloubních exkurzí až středního stupně, těžší vlevo. Aktivní pohyb omezuje především bolestivost při dekompenzacích artrózy. Míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla stanovena podle kapitoly XV., oddílu H, položky 56 písm. e) přílohy č. 2 vyhl. č. 284/1995 Sb. na 30 %. PK MPSV v Brně však míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti navýšila se zřetelem k ostatním zdravotním postižením a vzhledem ke kvalifikačnímu potenciálu žalobkyně o 10%, takže výsledně činila 40%. Žalobkyně tedy byla posouzena jako částečně invalidní v souladu s ustanovením § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2009.

Krajský soud dospěl k závěru, že posudek PK MPSV v Brně ze dne 9. 6. 2009 byl přesvědčivější a ve svém souhrnu celistvěji hodnotil charakter, průběh i léčbu rozhodujícího onemocnění. Následně zdůvodnil, proč artróza kolenních kloubů je hodnocena podle středního, nikoliv těžkého stupně, na rozdíl od posudku OSSZ ve Znojmě. PK MPSV ve Brně jednoznačně uvedla, že zdravotní stav žalobkyně nelze podřadit pod písm. f) a g) stejné položky a kapitoly citované vyhlášky, neboť funkčně stav uvedeným kritériím neodpovídá. Ostatní zdravotní postižení jsou funkčním dopadem méně závažná, než rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Krajský soud akceptoval i závěr PK MPSV v Brně o pracovní rekomandaci, podle níž jí zdravotní obtíže umožňují vykonávat lehkou práci spíše sedavého charakteru, např. dílenské práce, obsluhu zařízení, v kontrole výroby apod. Z uvedených důvodů krajský soud zrušil napadené rozhodnutí stěžovatelky pro vady řízení a věc vrátil k dalšímu postupu žalované se závazným pokynem, že žalovaná má zohlednit zjištěnou skutečnost, že žalobkyně ode dne 18. 7. 2008 splňuje podmínky částečné invalidity dle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.

V kasační stížnosti stěžovatelka namítla nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Připomněla, že žalobkyně byla shledána podle posudku OSSZ ve Znojmě ze dne 10. 11. 2008 částečně invalidní ode dne 18. 7. 2008, a proto stěžovatelka vydala kromě napadeného rozhodnutí ještě rozhodnutí č. II ze dne 18. 12. 2008, jímž zamítla stěžovatelčinu žádost o částečný invalidní důchod. Důvodem pro zamítnutí bylo nesplnění podmínek § 40 odst. 1 písm. f) zákona č. 155/1995 Sb., neboť žalobkyně v rozhodném období před vznikem invalidity, tj. v době od 18. 7. 1998 do 17. 7. 2008 nezískala potřebných pět let doby pojištění, ale pouze 3 roky a 280 dnů doby pojištění. Obě rozhodnutí žalobkyně převzala dne 12. 1. 2009. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku pouze odkázal na posudek PK MPSV v Brně ze dne 9. 6. 2009, podle něhož žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí nebyla plně invalidní. V soudním řízení tedy byla v podstatě potvrzena výroková část posudku OSSZ ve Znojmě ze dne 10. 11. 2008 a z toho vyplývající závěry stěžovatelky v předcházejícím správním řízení. Vzhledem

k této skutečnosti má stěžovatelka za to, že v daném případě nebyl dán důvod ke zrušení jejího rozhodnutí č. I. ze dne 18. 12. 2008 (tj. napadeného rozhodnutí), jelikož žalobkyně byla uznána pouze částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. O nároku na plný i částečný invalidní důchod bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. a datum vzniku částečné invalidity nebylo v soudním řízení zpochybněno. Stěžovatelka tedy rozhodovala v souladu s právními předpisy a řízení, které vydání napadeného rozhodnutí předcházelo, nebylo zatíženo vadou, která by způsobila nezákonnost rozhodnutí o věci samé. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla zrušení napadeného rozsudku a vrácení věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázala na skutečnost, že po odborném vyjádření k jejímu zdravotnímu stavu (tj. posouzení PK MPSV v Brně) žádala o částečný invalidní důchod. Dále uvedla, že se patrně jednalo o omyl, že žádala o plný invalidní důchod, ale vše záleží na vyjádření odborných lékařů. Vyjádřila naději, že její žádost o částečný invalidní důchod bude včas vyřízena.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující relevantní skutečnosti:

Dle žádosti sepsané dne 15. 4. 2008 na OSSZ ve Znojmě žalobkyně požádala o přiznání plného invalidního důchodu.

Podle posudku OSSZ ve Znojmě ze dne 10. 11. 2008 byla shledána pouze částečně invalidní podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., přičemž rozhodující příčinou jejího nepříznivého zdravotního stavu byla shledána deformační gonarthrosa III. stupně obou kolenních kloubů s varozními osami a dobrou hybností při anamnestické obezitě. OSSZ ve Znojmě hodnotila zdravotní stav žalobkyně podle kapitoly XV, oddílu H položky 56 písm. f) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. s procentní mírou poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 50 %.

Následně stěžovatelka vydala dne 18. 12. 2008 napadené rozhodnutí č. I., jímž zamítla žádost o plný invalidní důchod, a zároveň i rozhodnutí č. II. vydané téhož dne, kterým rozhodla o zamítnutí žádosti o částečný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 40 odst. 1 písm. f) zákona č. 155/1995 Sb. V odůvodnění tohoto rozhodnutí je uvedeno, že žalobkyně byla shledána částečně invalidní, ale v rozhodném období před vznikem invalidity, tzn. v desetiletém období od 18. 7. 1998 do 17. 7. 2008, získala pouze 3 roky a 280 dnů pojištění. Dále stěžovatelka uvedla, že dobu vedení v evidenci úřadu práce po 31. 12. 1995 jako uchazeče o zaměstnání, po kterou nenáleželo hmotné zabezpečení nebo podpora v nezaměstnanosti, lze hodnotit nejvýše v rozsahu 3 roků před vznikem nároku na důchod. Kromě toho žalobkyni vyzvala, aby předložila případné doklady o zaměstnání v dobách, které nejsou uvedeny v připojeném osobním listu důchodového pojištění.

Jak je zřejmé z dodejky připojené k originálu napadeného rozhodnutí (tj. rozhodnutí č. I. o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod), bylo rozhodnutí č. I. i rozhodnutí č. II. o zamítnutí žádosti o částečný invalidní důchod doručováno zároveň a obě rozhodnutí byla převzata žalobkyní dne 12. 1. 2009.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že **kasační stížnost je důvodná**.

Nejvyšší správní soud hned na úvod svého hodnocení věci konstatuje, že se plně ztotožňuje s námitkami stěžovatelky, neboť napadený rozsudek je nepřezkoumatelný (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se zabýval obsahem žaloby a zkoumal, zda krajský soud vyložil její obsah se zřetelem ke všem skutkovým okolnostem případu správně. Žalobkyně v žalobě označila napadené rozhodnutí pouze číslem, které se v případě rozhodnutí žalované o důchodových dávkách vždy rovná rodnému číslu žadatele a je pro všechna rozhodnutí vydaná témuž žadateli společně (tj. v tomto případě x). Obě rozhodnutí stěžovatelky vydaná v posuzované věci byla odlišena pouze v nadpisu římskými číslicemi I. a II. V textu žaloby spíše popsala své zdravotní obtíže, napadené rozhodnutí blíže co do jeho označení, nespecifikovala. V petitu žaloby však výslovně požádala o „uznání alespoň částečného invalidního důchodu“. Na výzvu krajského soudu k doplnění a konkretizaci žaloby žalobkyně doplnila stejnopis napadeného rozhodnutí, a to pouze stejnopis rozhodnutí č. I. (tzn. rozhodnutí o zamítnutí žádosti o přiznání plného invalidního důchodu). Žalobkyně na základě výzvy krajského soudu doplnila žalobu podáním ze dne 1. 4. 2009, v němž uvedla, že jí byla ze zdravotních důvodů zamítnuta žádost o částečný invalidní důchod. Uvedla, že její zdravotní stav jí nedovoluje, aby byla schopna pracovat. V dalším podání ze dne 15. 6. 2009, jímž žalobkyně reagovala na zasláný posudek PK MPSV v Brně, rovněž uvedla, že se vzhledem k odbornému posouzení jejího zdravotního stavu jedná o částečný invalidní důchod.

Podle ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. platí, že k žalobě žalobce připojí jeden opis napadeného rozhodnutí. Žalobce může kdykoli za řízení žalobní body omezit. Rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může jen ve lhůtě pro podání žaloby. Doložení opisu napadeného rozhodnutí však nehraje při posouzení identifikace napadeného rozhodnutí nejdůležitější úlohu, rozhoduje primárně obsah žaloby a označení napadeného rozhodnutí v žalobě (viz k tomu obdobně např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 6. 3. 2009, č. j. 5 As 23/2008 - 28, přístupný na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud z obsahu žaloby (i ve světle následných doplnění) dovozuje, že žalobkyně svým žalobním podáním chtěla dosáhnout také přezkumu rozhodnutí č. II. ze dne 18. 12. 2008, kterým bylo rozhodnuto o jejím nároku na částečný invalidní důchod, nikoliv pouze rozhodnutí č. I., jehož stejnopis krajskému soudu předložila. Přes provedené kroky k odstranění vad žaloby krajský soud pochybil, jestliže ji vyložil pouze jako návrh na zrušení napadeného rozhodnutí č. I., ačkoliv žaloba dle svého obsahu evidentně mířila rovněž proti rozhodnutí č. II. vydanému téhož dne, které bylo obsahem správního spisu. Krajský soud se tedy dopustil jiné vady řízení, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.).

Krajský soud opřel svůj zrušující výrok o úvahu, že žalobkyně splňuje podmínky částečné invalidity, takže jí měl být přiznán částečný invalidní důchod, což vyjádřil i formou právního názoru zavazujícího stěžovatelku pro další řízení. Jak již bylo řečeno, ze správního spisu jednoznačně vyplývá, že o nároku stěžovatelky na částečný invalidní důchod bylo stěžovatelkou rozhodnuto téhož dne jako o nároku na plný invalidní důchod, a to zamítavým rozhodnutím č. II. Stěžovatelka jím nepřiznala žalobkyni částečný invalidní důchod z důvodu nesplnění podmínky doby pojištění uvedené v ustanovení § 40 odst. 1 písm. f) zákona č. 155/1995 Sb. ve znění s účinností k datu vydání tohoto rozhodnutí, podle něhož činila potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod u pojištěnce ve věku nad 28 let pět let doby pojištění.

Potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem plné invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem plné invalidity. Z odůvodnění rozhodnutí č. II. je tedy naprosto zřejmé, že stěžovatelka rozhodla o nároku žalobkyně na částečný invalidní důchod, jak jí ukládalo ustanovení § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., a toto rozhodnutí bylo založeno ve správním spisu, který měl krajský soud při rozhodování věci k dispozici. Částečná invalidita stěžovatelky, již argumentoval krajský soud ve vztahu ke zrušení napadeného rozhodnutí, tedy nebyla mezi stranami spornou otázkou, neboť částečný invalidní důchod žalobkyni nebyl přiznán z důvodu chybějící doby pojištění. Krajský soud však stran doby pojištění žalobkyně neprováděl žádné dokazování, neboť zjišťoval skutkový stav pouze v tom směru, zda žalobkyně splňuje podmínky plné invalidity, a na základě provedených důkazů dospěl ke skutkovému závěru, že žalobkyně podmínku plné invalidity nesplňuje, neboť je pouze částečně invalidní. V tomto ohledu se však posudek OSSZ ve Znojmě a PK MPSV v Brně jednoznačně shodovaly, takže nebyly dány podmínky pro zrušení napadeného rozhodnutí č. I. pro vady řízení.

Krajský soud tedy překročil meze své pravomoci vymezené v § 78 odst. 1 a 5 s. ř. s., pokud zavázal stěžovatelku právním názorem, že žalobkyně ode dne 18.7.2008 splňuje podmínky částečné invalidity dle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ačkoliv se tento závěr nedotýkal napadeného rozhodnutí stěžovatelky. Postup krajského soudu byl tedy i v tomto ohledu vadný a naplnil tak pojmové znaky vady řízení, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.12.2005, č. j. 3 Ads 54/2004 - 43, přístupný na www.nssoud.cz).

Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud v souladu s ustanovením § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán názorem Nejvyššího správního soudu uvedeným v tomto rozsudku. To znamená, že bude zejména povinen vyložit žalobu i ve vztahu k rozhodnutí č. II. vydané žalovanou dne 18.12.2008 a přezkoumat toto rozhodnutí žalované v rozsahu vznesených žalobních námitek.

V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o předmětné kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. června 2010

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu